

Ukraina: Julia Tõmošenko ja teiste eelmise valitsuse liikmete juhtumid

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2011. aasta resolutsioon Julia Tõmošenko ja teiste endiste valitsusliikmete juhtumite kohta Ukrainas

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina kohta, eriti 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni¹;
  - võttes arvesse Euroopa Liidu ja Ukraina vahelist partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1. märtsil 1998, ning partnerlus- ja koostöölepingut asendava assotsieerimislepingu üle peetavaid läbirääkimisi;
  - võttes arvesse ELi ja Ukraina tegevuskava asendavat ELi ja Ukraina assotsieerimiskava, mille ELi ja Ukraina koostöönõukogu kinnitas 2009. aasta juunis;
  - võttes arvesse komisjoni 12. mai 2010. aasta teatist „Euroopa naabruspoliitika hindamine” (KOM(2010)0207) ja 25. mai 2011. aasta arenguaruannet Euroopa naabruspoliitika rakendamise kohta;
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi presidendi 24. mail 2011 tehtud avaldust Julia Tõmošenko kinnipidamise kohta;
  - võttes arvesse ELi kõrge esindaja Catherine Ashton 26. mail 2011 tehtud avaldust seoses Julia Tõmošenko juhtumiga;
  - võttes arvesse volinik Štefan Füle 24. märtsi 2011. aasta avaldust, mille ta tegi pärast kohtumist Julia Tõmošenkoga;
  - võttes arvesse seadust korruptsiooni ärahoidmiseks ja tõkestamiseks, mille Ülemraada võttis vastu 7. aprillil 2011 ja mis jõustub 1. juulil 2011;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5,
- A. arvestades, et EL pooldab stabiilset ja demokraatlikku Ukrainat, kes järgib sotsiaalse turumajanduse ja õigusriigi põhimõtteid, austab inimõigusi ja vähemuste kaitset ning tagab põhiõigused; arvestades, et Ukraina sisepoliitiline stabiilsus ning tema keskendumine sisemistele ümberkorraldustele ja õigusriigi põhimõtete austamisele, mis hõlmab ausaid, erapooletuid ning sõltumatuid juriidilised protsesse, on ELi ja Ukraina suhete edasise arengu eeltingimus; arvestades, et idapartnerlus hõlmab kõiki neid põhimõtteid;
- B. arvestades, et Ukrainas ei ole siiani rakendatud laiaulatuslikku õigusreformi ega meetmeid õigusriigi põhimõtete austamise tagamiseks kriminaaluurimises ja vastutuselevõtmises, mis tähendab ka õiglast, erapooletut ja sõltumatut kohtumenetlust;

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0444.

- C. arvestades, et korruptsiooni ja ametiseisundi kuritarvitamist esineb Ukrainas endiselt väga palju ning et see nõuab ametivõimudelt kindlat tegutsemist selle eest vastutavate isikute vastutuselevõtmisel; arvestades, et vastutuselevõtmine ja uurimine peavad olema erapooletud ja sõltumatud ning neid ei tohi kasutada poliitilistel eesmärkidel;
- D. arvestades, et 24. mail 2011 lõpetas Ukraina peaprokuratuur Ukraina endise peaministri Julia Tõmošenko juhtumi uurimise ja esitas talle süüdistuse võimu kuritarvitamises seoses gaasilepingute sõlmimisega Venemaa Föderatsiooniga 2009. aastal;
- E. arvestades, et 21. veebruaril 2011 ühendati kaks Julia Tõmošenko vastast kriminaalmenetlust üheks menetluseks, milles teda süüdistatakse Kyoto protokollis raames kasvuhoonegaasiheitmete kvootide müügist saadud raha kuritarvitamises ning 67 miljoni Ukraina grivna (UAH) mitteotstarbelises kasutamises, mis eraldati Ukraina riigieelarvest Austria valitsuse riiklikul tagatisel 1000 Opel Combo tüüpi sõiduki ostuks ja sisseveoks, mida peaministri ametiajal pidi väidetavalt kasutatama maapiirkondade meditsiiniliseks teenindamiseks;
- F. arvestades, et alates 15. detsembrist 2010, mil Julia Tõmošenko vastu uurimine algatati, on teda kuulatud üle 44 korral, tema suhtes on ligi kuueks kuuks kehtestatud reisikeeld nii sise- kui ka välismaal, Ukraina ametivõimud on takistanud tal neljal korral reisida Ukrainas ning veebruaris ja juunis sõita Brüsselisse ning 25. mail 2011 kutsuti ta isiklikult kohale ja enne vabaks laskmist küsitleti teda mitu tundi;
- G. arvestades, et eeluurimise all on 12 endist Tõmošenko valitsuse kõrget ametiisikut, kaasa arvatud endine siseminister ja üks Rahva omakaitse partei juhte Juri Lutsenko, keda süüdistati ametiseisundi kuritarvitamises ning raha väärkasutamises ning kes vahistati 26. detsembril 2010 väidetava puuduliku koostöövalmiduse pärast vastutuselevõtmisel, ning endine justiitsministri esimene asetäitja Jevhen Kornitšuk, kes vahistati 22. detsembril 2010 õigusteenuste riigihankemenetlusega seotud seaduserikkumiste tõttu;
- H. arvestades, et pärast kohtumenetluse algust 23. mail 2011 ei vabastatud Lutsenkot eelvangistusest, hoolimata tõsiasjast, et eelvangistus oletatava puuduliku koostöövalmiduse tõttu uurimisele kaasaaitamises on tema juhtumi puhul äärmiselt ülemäärane;
- I. arvestades, et inimõiguste Taani Helsingi Komitee esialgses aruandes on Lutsenko ja Kornitšuki kohtumenetluse osas välja toodud Euroopa inimõiguste konventsiooni olulised rikkumised;
- J. arvestades, et kriminaalmenetlus on algatatud endise majandusministri Bogdan Danilišini vastu, kes põgenes Ukrainast ja kellele on antud poliitiline varjupaik Tšehhi Vabariigis; arvestades, et endisele keskkonnaministrile Georgi Filiptšukile ja endisele kaitseministri esimesele asetäitjale Valeri Ivaštšenkole on samuti esitatud kriminaalsüüdistus;
- K. arvestades, et Krimmi parlamendi endine spiiker Anatoli Hrōzenko (Regioonide partei) vahistati 24. jaanuaril 2011 ja teda süüdistati ametiseisundi kuritarvitamises seoses 4800 ha maa ebaseadusliku müübiga; arvestades, et hiljem algatati tema vastu uus kriminaalasi, mille põhjuseks oli kinnisvarapettus seoses maatükiga Jalta kuurordis;

- L. arvestades, et peaprokurör on algatanud kriminaaljuurdluse ka Ukraina endise presidendi Leonid Kutšma vastu seoses ametiseisundi kuritarvitamisega;
- M. arvestades, et Ukraina põhiseadus näeb Ukraina valitsuse otsuste tegemisel ette kollektiivse vastutuse põhimõtte;
- N. arvestades, et EL rõhutab jätkuvalt vajadust näidata üles austust õigusriigi põhimõtete suhtes, mis tähendab ka õiglast, erapooletut ning sõltumatut kohtumenetlust, ning hoiduda olukorrast, mis võib jätta mulje, et juriidilisi meetmeid kasutatakse valikuliselt; arvestades, et EL peab neid põhimõtteid eriti oluliseks riigis, mille eesmärk on tihedamate lepinguliste sidemete saavutamine poliitilise assotsiiooni alusel,
1. rõhutab, kui oluline on tagada läbipaistvus uurimises, vastutuselevõtmises ja kohtumõistmises ning hoiatab kriminaalseaduse väärkasutamise eest poliitiliste eesmärkide saavutamiseks;
  2. on mures Ukraina poliitilise opositsiooni kuuluvate isikute selektiivse vastutuselevõtmise kasvu ja võetud meetmete ebaproportsionaalsuse pärast, eeskätt Tõmošenko ja endise siseministri Lutsenko juhtumites, ning märgib, et alates 26. detsembrist 2010 on Lutsenko olnud eelvangistuses; avaldab toetust Ukraina inimõiguste volinikule Nina Karpatšovale, kes palus Ukraina peaprokuröriil kaaluda võimalust selliste ennetavate meetmete rakendamiseks, mis ei sisalda kinnipidamist;
  3. tuletab Ukraina ametivõimudele meelde, et kollektiivse vastutuse põhimõtte valitsuse otsuste tegemisel ei luba võtta valitsuse üksikuid liikmeid vastutusele kollektiivselt tehtud otsuste eest;
  4. rõhutab, et jätkuvad juurdlused Ukraina prominentsete poliitiliste juhtide üle ei tohiks neid takistada osalemast riigi poliitilises elus, kohtumast valijatega ega reisimast rahvusvahelistele kohtumistele; kutsub seetõttu Ukraina ametivõime üles tühistama sisemaist ja rahvusvahelist reisikeeldu Julia Tõmošenko ning teiste oluliste poliitikategelaste suhtes;
  5. rõhutab asjaolu, et õigusriigi põhimõtte tugevdamine ja usaldusväärne võitlus korruptsiooni vastu ei ole olulised mitte üksnes assotsieerimislepingu sõlmimiseks ning ELi ja Ukraina sidemete jaoks üldiselt, vaid ka demokraatia tugevdamiseks Ukrainas;
  6. kutsub komisjoni üles toetama kohtusüsteemi reformi Ukrainas ja kasutama paremini ELi suutlikkuse suurendamise programmi, samuti arutama Ukraina jaoks kõrgetasemelise ELi nõustajate rühma loomist, et toetada riiki tema jõupingutustes riiklike, k.a kohtusüsteemi puudutavate õigusaktide vastavusse viimisel ELi õigusaktidega;
  7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Liidu välisteenistusele, liikmesriikidele, Ukraina presidendile, valitsusele ja parlamendile ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarsele Assambleele ja OSCE Parlamentaarsele Assambleele.